

quod virtutes quales nolunt concupiscere nec vel-
le concupiscit ab alijs. tamen volunt agere
die festum in reliquijs nociuaz et turpi cogi-
tationum: quod tamen nimis est periculosum:
quod facillime ex hoc peccatum mortale incur-
rit: ut probat Jacobus in canonica sua cum dicit
Concupiscencia id est interior animi dele-
ctatio cum conceperit: sub audiendo con-
sensum rationis: parit peccatum mortale.
Sciendum secundum Gregorium. quod humana tem-
peratio perficitur in tribus. scilicet suggestioe.
delectatione et consensu. Si enim sug-
gestio inducit passionem que est subter-
motus cogitantis seu delectantis in re
cogitate: sic est veniale peccatum. Si au-
tem suggestio inducat passionem que est
quedam anime formalis deliberatio: tunc
aut non esse sentitur delectatio in tali co-
gitatione: et sic vel non est peccatum vel
solum veniale. Aut sentitur delectatio in
cogitando: et hoc dupliciter. aut tunc deli-
beratio rationis non consentit in dele-
ctationem: et sic est adhuc veniale. aut con-
sentit: et sic est peccatum mortale: siue con-
sentiat in delectationem interioris actus:
siue consentiat in ipsum opus. Cuius ratio
est: quia non solum consensus verus
puta cum quis consentit in opus: est pec-
catum mortale. sed etiam interpretatiuus
ut cum quis consentit in solam delectatio-
nem interiorem: non autem in opus. Et
hoc habet veritatem si delectatio cadat
super obiectum includens in se deformati-
tatem ad rectam rationem. Si autem quis
non delectetur in delectatione turpi: puta
si alicui placeat cogitare de specie alicuius
mulieris pulchre absque ista deformati-
tate concurrente: sic consensus in talem dele-
ctationem non erit peccatum mortale sed
potius veniale.

ExPLICIT tractatus de decem preceptis.

Incipit tractatus De nouem peccatis alienis

Nouem sunt peccata aliena
quorum si peccator aliquis
in morte ymo deprehensus
fuerit sic damnatur ac si in p-
prio. Licet hoc nobis vide-
atur mirabile quod homo damnetur pro alie-
nis sicut pro proprijs. Ideo omnes sol-
licite discite nouem esse genera hominum
que breuiter dicam qui dantur pro alie-
nis peccatis secundum quod sunt nouem peccata aliena.
Primum est iussio scilicet cum quis iubet al-
terem peccare. Verbi gratia. Dominus qui iu-
bet famulum. vel pater qui iubet filium. et do-
mina que iubet ancilla hec facere que sunt
contra charitatem dei et proximi. sicut rustici
qui iubet suos famulos dominam inferre pro-
ximis cum pecoribus suis in gramini-
bus vel in segetibus: vel domina que iubet ancillam ad pro-
terum alteri iurare ibi gramina alteri recipere:
quod tamen bene cognoscit esse contra voluntatem
illi cui est prout. Et si nullo pannum
plenum gramini-
bus ancilla ex iussu domine
cepisset: domina obligat ad restitutionem. Item
mechanici in ciuitatibus qui iubent suos fa-
mulos infideliter laborare sua artificia.
Item panifices qui iubent panem nimis
excessiue lanciare et extrahere. Item caupo-
nes qui iubent famulos mensuram cum vino non
bene implere. Item patres qui iubent
filios et filias fornicare: et sic de alijs. Quod
quicquid iussisti quod est contra chari-
tatem dei et proximi in istis reus es. et dā-
naberis cum illis qui hoc ex iussu tuo pro-
petrauerunt. Unde Sapientia. 8. Simi-
li pena seruus cum domino afflictus est
imo quandoque iubentes plus peccant quam
facientes. Herodes enim non decollauit
Joannem. tamen ira reus est tanquam
cum propria manu fecisset. Et hoc quare est
quia iussit. Similiter pylatus qui non
crucifixit christum propria manu: sed milites sui

De peccatis

ex iussu suo. **N**abuchodonosor **H**olifer
nem predari iussit. **A**ntioch^{us} iussit q^{ue} le-
ges non seruari deberent quod fuit con-
tra deum: et multi alij qui hoc iussere fie-
ri quod est contra deum. **E**t hi omnes et
psiles danati sunt et danabunt. **E**t sicut
iste bon^{us} hō q^{ui} iubet bonū fieri saluabit:
ita q^{ui} malū iubet operari danabit. **S**ed
vtr^{iusque} tales tenent ad restitutores. **R**ūdeo
q^{ui} sic: q^{ui} p^{ro}babiliter q^{ui}s credit ex sua iussio-
ne securā esse ablatōem: v^{el} noie suo fa-
ctā ratā habuit: alias nō. **B** **C** **S** **C** **O** **S** **C** **O** **S** **C** **O**
pccm alienū ē psiliū. **Q**uia q^{ui} q^{ui} altēi ma-
lū consulit siue suo superiori: siue pari: si-
ue suo inferiori vel alio mō cuiq^{ue} q^{ui}. dā-
nabit cū illo q^{ui} ope p^{ro}fecit. **U**nd^e peccant
malū consiliarij d^{omin}oy: qui suadent guer-
ras: rapinas: exactōes: et alij q^{ui} suadent
fornicationes et furtay^l h^{omin}ōi. **E**t q^{ui} cun-
q^{ue} dat consiliū v^{er}ū dānū p^{ri}mis infertur
vt telonea noua instituere: v^{el} antiq^{ue} telo-
nea aggrauare v^{el} augmentare etiq^{ue} cen-
sum paup^{um} aggrauare. **I**tez q^{ui} in ciui-
tatib^{us} dant psiliū ad nouas institutōes
in dānū paup^{um} et cōtatis: tales rei erūt
oīm peccatorū illoz q^{ui} a cōsilio eoz pe-
rrata sūt v^{el} p^{ro}petrabunt v^{el} q^{ui} ad nouissī-
mū diē. si sic decedūt. **E**rgo q^{ui} libet sibi ca-
uere debet a consilio et doctria mala: q^{ui}
talis corā dō homicida reputabit. **U**nd^e
Aug^{ustinus}. sup^{er} **J**oannē. **H**omicida diabo-
lus d^{icitur}: non q^{ui} gladio accinctus nec ferro
armat^{us} accedat ad hōiem: s^{ed} q^{ui} malū p^{ro}-
bū seminauit. **N**oli q^{ui} te putare nō esse
homicidā quando fratri tuo mala p^{ro}-
suades. **I**tez malū consiliarij sunt sicut di-
abolū qui semp^{er} malū suadent: sed q^{ui} sūt
eis siles in culpa: consequēs est q^{ui} erunt
eis siles in pena. **S**ed quia boni psilia-
rij sunt sicut angeli dei qui semp^{er} suadēt
homini quod bonū et salubre est et ea q^{ui}
sunt pacis: sic et boni consiliarij faciūt. et
ideo merito cum angelis gloriāz eternā
possidebunt. **I**tez malū consiliarij sunt
filij cāyphe: qui dedit consiliū vt xps oc-
cideretur. **U**nde o xpiane si consulis q^{ui}

aliquis dānificet p^{ri}mū suū in reb^{us} q^{ue}
alias non fecisset: tu teneris ad plenam
restitutōem: etiā si inde nunquāz aliq^{uis}
emolumentū habuisti. **I**tez si consulis
vt quis peccaret mortaliter. s. fornicādo
vel decipiēdo vel furādoz h^{omin}ōi. tene-
ris satisfacere: quasi hoc ipm p^{ro}ccm ope
p^{ro}petrasses. **I**tez t^{ri}vetula si suades ali-
cui^{us} gini fornicari. oīm p^{ro}ccoy ita rea es
sicut ipa fecisses. **C** **C** **I** **T** **E** **S** **I** **S** **I** **S** **I** **S** **I**
si suades iniusta plia: iniustas guerras et h^{omin}ōi:
oīm maloz q^{ui} ibi fiunt res: et cōsiliū tuū
sup^{er} reuertet. **U**nd^e d^{icitur} Ecclⁱ. 27. **F**acē-
ti consiliū neq^{uissimū} sup^{er} ipm deuoluēt.
Und^e **J**ob. 18. **P**recipitabit eū psiliū su-
um. **S**ciendū q^{ui} malū psiliarij vt cōmu-
niter turpi morte moriunt. **E**xempluz
de **A**man **H**ester. 7. qui fuit suspēsus
ad patibulū q^{ui} p^{ro}parauit **H**ardocheo
Itez patet de p^{ri}ncipibus qui dederūt
consiliū contra **D**anielē vt mitteretur in
lacū leonū. **Q**ui postmodū p^{ro} se fuerunt
in lacū missi: et sic a leonib^{us} deuorati: vt
h^{ic} **D**aniel. 6. **I**tez p^{ro} hoc in achitophel
qui dedit malū consiliū contra dauid et
postmodū seipm suspēdit: vt habet. ij.
Regū. 17. **I**deo sollicitē cauedum est
vnicuiq^{ue} a malo consilio. **Q**uia vt fre-
quenter malū cōsiliū sup^{er} ipm deuoluēt
Exemplū. **T**empe p^{ro}secutōis fidei chri-
stiane fuit quidam cōsiliarius p^{ro}uersus:
q^{ui} cōsuluīt p^{ro}fecto vt faceret fieri thauruz
encū. et in medio lateris ipsius thauri fa-
cerz magnū foramē cū optozio cū q^{ui} clau-
deret. et sic christianos intro poneret. et
ignē subter thauruz sup^{er} poneret. **E**t sic
christianis mirabiles et lamētabiles vo-
ces audiret: cū ab igne calore torz q^{ui}ret.
Quod p^{ro}fect^{us} volēs experiri: cōsiliarium
eūdem p^{ro}mitus intro posuit. **E**t sic scōz
dictū Ecclⁱ. 27. **F**acienti consiliū nequis-
simū sup^{er} ipm deuolutū ē. **D** **C** **E** **T** **E** **T**
tū p^{ro}ccm alienū ē psensus. videlz cū q^{ui}
ex corde diligit malū q^{ui} alter facit imo
et fouet. et tales digni sūt morte. q^{ui} nullū
placē debet illud q^{ui} dō maxime disp^{ro}bat

et hoc
o d^{omi}
debeat
Et d^{omi}
nō es
ris cū
bus.
lum c
mo co
eis cō
ris cū
P
enū q^{ui}
bigia.
suis. f. f
eis. **S**
vel silū
erunt. et
alieu cū
nec sū
mirit^{is}
lelucū
bumani
minio su
um vni
aduerte
uarib^{us}
mittunt
su cōz
peccatū
vel sunt
qui mi
q^{ui} ita la
tia rei f
p^{ro} cū
laudari de
res et lauda
in malis. et
cū his ve
facile audir
oīm maloz
nominatib^{us}
hōib^{us} et hōi
nam hōib^{us}
p^{ro}uia et
Job d^{omi}

eet. hoc est peccatum et iniusticia. Quia
 o christiane hoc deus meruit apud te quod
 debeas dolere de malo quod fit domino tuo.
 Et ideo cum gaudes de quo doli debetis
 non es verus amicus dei. et ideo dicitur
 ris cum consentis et cogaudes malefacientibus.
 ergo si non iussisti nec consuluisti. Et
 solum consensisti ad mala facienda que sine
 tuo consensu non fuissent perpetrata: reus
 eris omnium factorum illorum malorum. et dicitur
 ris cum malefacientibus. **U**n ad Roma. i.
Digni sunt morte non solum qui faciunt. sed
 etiam qui consentiunt malefacientibus. **V**er/
 bi gratia. tu non velles aliquem ludere nec con/
 sulis. sed solummodo consentis: in hoc re/
 eris. **S**icut pater et mater non iubet filium
 vel filiam chorisare. sed consentiunt: in hoc rei/
 erunt. et sic de alijs. **E**rgo quicumque peccat
 alicui civitati: licet non iubeat malefacere:
 nec consulat: sed consentit malefacientibus et per/
 mittit fieri mala. siue hoc fiat propter ter/
 le lucrum: vel propter favorem vel timorem
 humanum: reus erit omnium malorum que sub do/
 minio suo fiunt. **U**n Sap. vi. **J**udici/
 um durissimum fiet his qui presumunt. **H**oc
 advertere deberet qui ludores fouent in ci/
 uitatibus vel in domibus suis eos ludere per/
 mittunt. et sic de alijs malis que sine consen/
 su eorum non possunt fieri. **E**t **Q**uartum
 peccatum alienum est: adulatio. **E**t in hoc
 rei sunt isti qui peccata commendat in hominibus
 qui male faciunt pro quo damnabuntur. **N**am
 qui ita laudant et adulant malefacientibus
 ita rei sunt quodammodo ut illi qui faciunt
 peccatum. **N**am cum aliquis peccat increpari et non
 laudari debet. **I**deo ita propter aduato/
 res et laudatores peccatorum mali confortantur
 in malicijs. et propter derisionem bonorum ali/
 qui homines verecundantur bene facere: quod est mi/
 serabile audire. et ideo tales principes sunt
 omnium malorum istorum. nam pervertunt ordinem
 recte rationis in hoc quod laudant illud quod repreh/
 hendibile et illicitum est. et vituperant et subsa/
 nant illud quod salubre et laudabile est. **E**t
 propterea tales aduatores sunt maledic/
 ti. **I**deo habet **E**sai. v. **V**e qui dicuntis

bonum malum: et malum bonum: ponentes tel/
 nebras in luce: amarum in dulce. dulce in
 amarum. **Q**uare putatis quod ita tam femina
 ne quam viri: tot ita habeant peccata: etiam
 nescientes quod laudant in his que faciunt. et ita
 non cognoscunt se esse peccatores sicut coram
 deo sunt: et ita decipiunt. **U**n **E**sa. ix.
Et erunt qui beatificantur et qui beatificantur
 precipitanti. **U**n etiam **S**eneca. **M**alum ho/
 minem blandiloquentem agnosce tuum laqueum
 esse. habet enim suum venenum blanda lo/
 cutio. **I**deo nolite laudare malum et deride/
 dere bonum. quia hoc est vnum de summis pe/
 riculis in ecclesia dei. **U**n **A**ug. sup ps.
Duo sunt genera persecutorum. scilicet vituperantem
 um: et adulantem. sed plus persequitur lingua
 adulatoris quam manu persequeris. **U**n etiam
Hiero. sup ps. **N**ihil est quod tam facile
 corrumpit mentes hominum sicut adulatio.
Plus enim nocet lingua adulatoris quam gladius
 persecutoris. **H**oc cognosci potest ex eo
 quod aduatores ligant homines in peccatis.
Un **A**ug. **A**dulantiu lingue ligant ho/
 minem in peccatis. delectant enim ea facere
 re in quibus non solum non metuit reprehensionem
 sed etiam laudat operatores. **I**tem tales adu/
 latores ponunt et consumunt puluillum sub
 capite iacentis in peccatis. **U**n **E**zech.
 xij. **V**e qui presumunt puluillos etc. **S**up
 pro quo propheta dicit **G**reg. sup ezech. omel.
 ix. **Q**uis male agentibus adulat puluillum
 sub capite iacentis ponit. ut qui cor/
 rumpi ex culpa debuerat: in ea fulcitur lau/
 dibus quiescat. **S**equitur videtur quomodo
 mali in malicijs suis laudant et virtuosum
 in virtutibus suis irrident. **P**ro quo sci/
 endum quod vitia per aduatores acqstierunt si/
 bi virtutum nomina. nam supbia edificiorum. ves/
 tium. angulorum. calceorum. et omnium exteriorum
 gestorum ab ipsis honestas est nuncupata
 ut dicitur. quod bene decorat te ista tunica vel
 ista vestis. quod pulchra es in facie. quod bene
 decorat te illud pepulum. quod pulchre incedis
 et sic de alijs. **E**t in hoc quod imitant lucife/
 rum in supbia extollendo se super alios: in hoc
 commendant: quod est valde nocivum et reprehensibile

De peccatis

le. qz xps dicit in euāgelio. Qui se hūilt
at zc **S**ecūdo auaricia noīat puidētiayt
cū qs die noctuqz oīb viribz laborat p
acq̄sītōnererū tpaliū. siue iuste. siue iniu
ste vl̄ q̄cunqz mō porest. siue sit cū dō vl̄
p̄tra deū minime curās. oēm sollicitudi
nē suā adhibēs q̄no possit tpalia cōgre
gare: z cū tāta auiditate qz nūqz etz sati
atur. Et in h̄ cōpā inferno: **U**n̄ aug^o.
ad q̄ndā comitē. Inferno auar^o ē silis.
Infern^o ei q̄ntoscuqz deuorauerit: nūqz
dicit satis ē. Sic z si oēs thezauri pflu
perit in auariū. z tal ab adulatoribz n̄ no
minat auar^o: h̄ puid^o. **T**ertio disso
lutio socialis: iocūditas ē noīata. vt cuz
quis p̄iūgit se alijs indifferēter siue i bo
nis siue in mal. siue i licitis siue illicitis.
Sicut i corizando. saltādo. in ludēdo z
sic d̄ alijs Et tal ab adulatoribz n̄ noīat
dissolutus: h̄ social siue soci^o. i. gefellig.
Et tal q̄ sic se p̄format malis i illicitis.
postmodū habebit societate demonū et
oīm dānatoz. z carebit societatez dei et
oīm electozū. **Q**uarto astucia ab ip
sis adulatoribz prudētia noīat. vt cum
qs ē astur^o. i. bynderlistig. i mercātijs:
z i alijs suis negocijs. et lucraf mētēdo
z decipiēdo z defraudando homines
z trufando p̄rios. **Q**ui nouas adinūē
tōes iuenit vt sic p̄rios decipe possz. ta
les ab adulatoribz hui^o mūdi prudētes
noīant. **U**n̄ Lu. 16. Filij hui^o seclⁱ pru
dētiores sūt filijs lucis i gn̄atione sua.
Quinto laxa p̄scia libertas aī noīat
vt cū qs sine timōe d̄eriuuit: nihil timēs
nec curās deū i cogitatōibz. locutōibz. z
opibz: h̄ sine oī timore d̄i peccat. z q̄ de
lectabilia sūt carni p̄petrat. Et tal letus
ab adulatoribz noīat **D**e q̄bus d̄t d̄ns
Lu. vi. **N**e uobis qui nunc ridetis. zc.
Sexto garzulus affabilitas noīat
vt cū qs est garzulosus. i. claffig. siue vir
siue mulier scurzilia p̄ba. p̄ferēs: non cu
rā do vtrū deū offēdat i hoc. tales nomi
nant solaciosi. i. kurtz wilig. **I**n quo ali
qui multū delinquūt. scilz. p̄citando ho

mines annosos ad irācundiā z impatiē
tiam z ad blasphemā: q̄ als ex natura
et ex senio mirabiles z impatiēres sunt.
Et quicqd̄ tales sic peccant redūdat in
eos q̄ eos p̄citauerūt **S** **E**ctur
videre q̄no p̄tutes z virtuosi irridentur
et p̄mo cum qs est abstinēs z vult parce
viuere z tm̄ in necarijs contētus ē: ta
lis abstinētia auaricia siue p̄citas noīa
tur. q̄si nō audeat vri de bonis sibi con
cessis. cū tamē talis nō p̄pter p̄citate d̄i
mittit: h̄ qz scit redditurū se esse rōem de
oībus creaturis q̄no vsus sit: ideo absti
nens viuūt **S** **E**cūdo si humilitate d̄i
ligit exēplo christi q̄ dicit. **D**ilate a me
qz mitis sum z humilis corde. z humili
tatem studet seruare in verbis z factis z
nitit scandalū cauere: timēs illud dictū
christi. **M**ath. xvij. **N**e hoī illi p̄ que
fit scandalū. tūc talis ab adulatoribz hu
ius mūdi hypocrita noīat. **T**ertio ma
turitas. id ē ernsthabstickheit oder d̄ app
ferkeit. s. cū mature incedit quis in ver
bis z factis timēs leuitatem mētis ostē
dere: tūc talis maturitas amaritudovo
ca. id est surgesch. **Q**uarto q̄es de
uotōis. s. cū quis nititur expellere extra
neas occupatōes: z deo tranq̄llum z q̄e
tum cor offerre: tūc talis q̄es deuotōis
pigricia noīatur **Q**uinto simplicitas
scz cū quis p̄m p̄phetam in simplicitate
cordis querit deū. z p̄m dictū xp̄i studet
simplicitatem colūbe ostēdere: tūc talis
simplicitas stulticia noīatur. z talis ab
huius mūdi amatoribz deridēt. **U**nde
Johis. xij. **D**eridetur iusti simplicitas
Sexto timor dei litigiosa p̄scia noīa
tur. s. cum qs deū pre ocul̄ habet in ver
bis z in factis timēs deū offēdere. talis
nō d̄ timorofus h̄ erroneus in p̄scitia.
Septimo fugere publicā z malā so
cietatem singularitas noīatur. vt cū qs
vult sibi cauere a mala societate: aduer
tēs illud dictū p̄phete. **C**ū scō scīs eris
et cū puerso puertis: tūc talis singula
ris z despector noīat **O**ctauo si qs iu

ficiam
autem
minu
cio si
cedit
ni pe
li in h
quos
fuit
vel rap
no pm
et null
fretat
om pecc
res i no
pauer
pau in d
tot hols
no timē
ria illud
fani z fo
li. z ai bi
q̄dragē
eis d̄nū
peccato
ad me
mi oblig
q̄ sunt fa
onem pe
p̄rio r̄
nonos
legitū
lucū
paterfā
simul pe
us peccari
in mo tua
p̄o nupis
d̄ile: z tales
nupis eos
d̄ile: Et tūc
p̄uonū alie
p̄uonū vide
in mo tua
tu in p̄uonū
fuit i d̄nū

fficiam q̄rit z exigit: tūc talis impatiēs z
 austerus noiatur. Nono si q̄s grām ho
 minū habet: tūc adulator noiatur. De
 cimo si q̄s informatōi z correctōi p̄ximū in
 rēdīt: tūc p̄sumptuosus d̄r. **H** Qui
 nū peccatū alienū est recursus. Et sunt il
 li in hoc rei qui tuent̄ malefactores z ad
 quos habēt recursus. Verbi gr̄a. aliq̄s
 furat̄ z habet apud quē furtū abscondat
 vel rapinā. vel cū quis tuet̄ malefactorē
 nō pmittendo fieri de ip̄o iustū iudiciū
 et multa hmōi. Ergo si potēs es z in ca
 stro tuent̄ raptōres cū rapinis: re^o eris
 oīm peccōz illoz. certe nō eēt rot raptō
 res si nō haberēt tutores. Et de eisdem
 p̄querit dñs p̄ Esa. iij. Et rapina pau
 perū in domo vestra. Itē si tu es recep
 tor hospitiū z recipis in domū tuā hoīes
 nō timētes deū z amministras eis ciba
 ria illicita. vt in. xl. lacticiā cū al̄s sunt
 sani z fortes: z p̄nt vti cibo q̄dragesima
 li. z cū bñ haberes eis amministrare cibū
 q̄dragesimalē: s̄ p̄pter lucrū amministras
 eis cibū illicitū: tūc p̄iceps eris illoz
 peccatorū. Sed dīceres. videāt ip̄i qd
 ad me. Rūdeo q̄ ex charitate dei z p̄xi
 mi obligamur pmouere p̄ximū in his
 q̄ sunt saluz: z nō amministrare eis occasi
 onem peccādī. Itē si p̄incerna es z hos
 pitio recipis lufozes. blasphematores. le
 nones q̄ cum meretricib; peccāt q̄ nō s̄t
 legitime vxozes eozū. z hoc facis p̄pter
 lucrū tpale: reus eris oīm malozū. Itē
 paterfamilias q̄ tenet famulū z ancillā
 simul peccātes in domo sua: re^o erit illi
 us peccati. Breuiter q̄cquid pmittitur
 in domo tua qd est d̄ deū ab his q̄s hos
 pitio recipis scienter: re^o eris oīm malo
 rū illoz. z tales receptores sunt sicut scu
 ta p̄tegētes eos malefactores. de q̄bus
 dicit p̄s. Et scuta p̄buret igni. **S**e
 xto peccatū alienū est participatio in
 peccis alienis. videlicet cū q̄s p̄rem habz
 in lucro peccati. z p̄sequēs p̄rem habe
 bit in pena. vt q̄ sciēter emūt rapinā vel
 furtū: vel inde comedūt vel bibūt. tales

tenent̄ ad restitutōem in q̄ntū de his in
 iustis vli sunt. etiam si sex vel octo come
 dissent vnā aucā furatā: qlibet restitue
 teneret p̄rem suā quātū ad eum puenit.
Silr intelligendū est de his q̄ a iudeis
 dona z munuscula recipiūt q̄ ab alijs p̄
 vsuram receperūt. z tales tenent̄ restitue
 re: nō ip̄s iudeis. s̄ ip̄s a q̄bus ip̄i p̄
 vsuram receperūt si habeant noticiā il
 loz. **S**inaur: tunc fm̄ p̄silium p̄fesso
 ris debēt dare paup̄ibus. Idē dicendū
 est de lufozib; z de his q̄ bona p̄ ludū ac
 q̄sita recipiūt. quia oīes tales tenent̄
 satisfacere fm̄ p̄silium prudentis p̄fesso
 ris. ergo nullus debet cū lufozib; bibere
 vel comedere. nec denarios illos q̄s ad
 lumē ponūt recipere. sicut q̄n p̄buruntur
 luia pro vno denario tūc recipiūt quat
 tuoz. z tales tenent̄ ad restitutōem fm̄
 p̄silium confessoris. Itē iudices z rei
 publice p̄uidentes q̄ permittūt panem
 et vinum minorari p̄ pecunia. z alijs q̄
 plurimū q̄ participant quo cūq̄ mō sciē
 ter in lucro peccati. vt vxozes z pueri in
 iusta sciēter hereditātes. vñ tam vxozes
 q̄ filij sacerdotum belis simul a rege cō
 busti sunt. vt legit̄ in Dan. ca. xiiij. **R**
Septimū est: cū q̄s mutus est in pec
 cato qd corripit z rephenderet tenet̄. **U**n
 quibus deus pmisit subditos. vt p̄latis
 et patrib; familias tenent̄ vt subditos
 et filios corripiant. put expedire vident
 p̄ loco z tempore: ne vna cum ip̄is pere
 ant. **U**nde legit̄ de sacerdote Heli. i.
Regū. iij. qui nō correxit filios suos in
 que agētes: vel qui tacuit: vel qui tep̄
 de correxit punitus est hic p̄ mortem tē
 poralem. qz fractis ceruicibus ca dēs de
 sella retrosum expirauit. z si est in infer
 no nō inuenimus aliam causaz nisi qz fi
 lios suos nō correxit vt debuit. propter
 qd dñs euz subitanea morte interfecit.
Un cū filij a parētib; z laici a p̄latis su
 is rephendunt: neq̄ q̄s ip̄i vel subditi in
 dignari debēt. nā ad hoc tenent̄: al̄s dā
 narent̄ cū ip̄is. vñ Ezech. iij. **S**i dicēte

De peccatis

me ad impiū morte morieris: scilz p tua
supbia: auaritia: luxuria: zc. z tu nō an-
nūciaueris eis: neq; locutus fueris vt a-
uertat a via sua impia z uiuat: ipse impi-
us iniquitate sua moriet: sanguinē eius
de manu tua requirā. **O**ia pcca q̄ prela-
ti pnt corripere nō corrigūt ipis imputa-
bunt: z p eis dēp̄ anabunt: Ergo sap. 3.
Juditiū durissimū fiet his q̄ p̄sunt. **I**te
si confessor dure p̄fitētē redarguit p̄ terea
nō debet idignari. qz tenet. **E**t confessor
potius debet duo bene expedire q̄ decē
negligēter. **Q**uā n̄ est redditur⁹ rōem de
nūero p̄fitētium. vtz paucos vl̄ multos
audiuerit. s̄ q̄lit eos expeditur. **S**i ar̄ cō-
fessor p̄pter lucrū tpale negligēter expe-
dit sibi p̄fitētes: grauiter peccat. qz fm̄
doctores q̄ aliquē sciēter absoluit quez
corā dō p̄babilit̄ scit n̄ eē absolutū: ipso
fco peccat mortalit̄. **V**ideāt ḡ cōfesso-
res quō absolūt p̄posos hoies q̄ non
intēdūt suā supbiā dimittere: imo ipso
facto oñdūt suā supbiā i vestimēt⁹ pom-
pōsis: z in cassur⁹. z sic d̄ alijs peccatorū
bus. q̄ oñdūt p̄babilia signa q̄ nō hnt
firmū p̄positū abstinēdi a peccatis vt for-
nicarij. z publici adulteri: q̄ meretrices z
p̄cubinas secū i domo tenēt: nec eas a se
amouere intēdūt. **S**itr̄ vsurarij z luso-
res q̄ nō sūt parati ad restituēdū fm̄ cō-
siliū cōfessoris. **S**itr̄ supbi chorizātes
z torneamēta exercētes. q̄ fuāt illa orna-
mēta i q̄b peccauerūt. **E**t h̄ ē euidēs si-
gnū. qz tales n̄ intēdūt firmit̄ dimitte.
Qz si iā intēderēt: resignarēt talia orna-
mēta q̄bus nō vtitur: nisi ad peccāduz
Tūc in futur⁹ opteret eos sibi alia orna-
mēta supbie p̄parevbi fortassis sūp⁹ z
p̄ciositas taliuz cōparādoz eos a p̄co
retraheret. **S**icut illi supbi q̄ hnt mag-
na capucia. vnū de q̄nq; vl̄ sex vlnis. z
lōgas scissuras in capucijs z tunicis. et
dñez puelle q̄ hnt magna crinalia i q̄b
chorizauerūt. z sic d̄ alijs. **O**cta-
uū peccatū alienū nō obstaē p̄ctis. **E**t h̄
spectat ad p̄latos z p̄sidētes. **U**n̄ vos p̄

lati z dñi q̄ subditos vestros nō coher-
ceris. s̄ dimittitis eos inferre damnum
paupibus pullos. āseres. anetas. p̄co-
ra auferre. fruges eoz eqs vestris in pa-
bulū graminare. fructus hortoz z vine/
arū furari z vi accipe. paupes vitupera-
re. p̄cutere. ledē. irridere z male tractae
z hmōi. z nō phibētis: vos damnabi-
mini. **U**n̄ **E**zech. xij. dicit dñs p̄lati.
Nō ascendistis ex aduerso: nec posuistis
vos murū pro domo israel vt staretis in
domo dñi. oēs em̄ rectores ad hoc sta-
tuti sunt. qz vnusq̄sq; terrā sibi subiectā
in pace teneat. **E**t si forte ipse rector z p̄-
latus nō spoliat subditos: tñ nō resistit
spoliantib⁹. **E**t si eēt in terra ita ampla si-
cut ultra mare dōim peccatorū q̄ fiūt in
ea p̄ raptos q̄b resistē posset princeps
est. z de oibus his redditurus ē deo rō-
nem: **I**te vos patrefamilias si filij ve-
stri vl̄ familia mala p̄petrant damna in-
ferēdo p̄ximis. z si eos p̄ posse nō emē-
datis: z si multa bona opa facētis iei-
nādo. orādo. vigilādo. elemosynas dā-
do. z hmōi. eo minus nō damnaremi.
Cur putatis qd̄ deus p̄tulerit hoies ho-
nūquid ad honorē istoz z detectōem il-
loz. **N**ō: s̄ vnusq̄sq; p̄tatem ad h̄ a deo
accepit vt malū fm̄ vires phibeat. z su-
os subditos ab incurtib⁹ maloz defen-
dat. **U**n̄ si p̄sidētes possunt phibē ma-
la z nō faciūt damnabunt. **I**ō vos dñi
et dñe qui p̄mittitis filios vr̄os turpia
p̄ba loquūt mala p̄petrare opa. z rident
z nō phibētis. z vos viri familiā vr̄az
et vos iudices z potētes subditos vr̄os
si impedire poteritis talia mala. z si ali-
ud peccatum nō habētis q̄ illud solum
damnabimini. **H**oc merito facere debe-
rēt z aduertere isti prelati z p̄sidētes qui
de sua potentia z dignitate nesciunt nī
si gloriari: tota die occupando se in tor-
neamentis. hastiludijs. venationibus:
potationibus. ludis rapillarum. z sic d̄
alijs multis mundi vanitatibus. nūq̄
vero vel raro se occupantes circa pau-

per vid
cloz z b
causa v
nisi p t
meri. z
si p p
Alle
eos se
fuerit a
bibuēt
manib⁹
emēdā
nō aufer
aut in re
necrens
res aliq̄
q̄ impedi
rens esse
quē imū
blica vt
tñ h̄ om̄
deo in illo
nū p̄io i p̄
si plama
cesset a d
p̄pter co ar
tūc re cōs
inūte cap
p̄mittit
deres alio
māitēta
ne isteite
sic d̄ illi
mis. s̄
vidē qd̄ h̄
Et iūro fr
nā p̄uē p̄
cū h̄ d̄ d̄ p̄
trāuēta foue
māitēta
ra d̄ m̄
rū d̄ m̄
fōtū m̄
d̄ m̄
māitēta

pez: viduar: clericoz: orphanoz. religi
osoz: hmoi iudicia. cuz tñ nulla alia de
causayt pmissu e: ds eis ptate tulerit:
nisi p tuitoe ecclez paupm **Uñ** dñz Au/
meri. 25. q pncipes ex iussu dei stz suspē
si p pccō ppli. **Uñ** dixit dñs ad moysē
Tolle cūctos ppli pncipes: z suspende
eos s̄ solē i patibulo **Et** h̄ iō fm glo. qz
fuerūt auctores pccī illi? ppli. vl qz n̄ p/
hibuef̄t **Nōnū** pccm alienū ē n̄
manifestae pccā hoiz ad corrigēdū z ad
emēdā dū vt q̄cūqz scit piclm alteri? z en̄
nō auisat z pmunit siue i corpe siue i aīa
aut in rebz: cū tñ bene possēt illuz pmu/
nīre: reus erit si h̄ non fecerit. **Sic** si sci/
res aliquē peccare z posses h̄ māifestare
qz impediref̄ z emēdaref̄: si non faceres
reus esses. **Itē** si scis rē furatā circa ali/
quē iniuste detētā: z non vis dño rei pu/
blicaē: vt sic suam rē rebabere possit. cū
tñ h̄ cōmodēz licite posses. re? erz coraz
deo in illo pccō. **Et** si vn? inferret dam/
nū pxio i pto siue i agro: siue i horreo: et
si pclamaēs eundē: tūc tal? sic pclamat?
cessaret a dāno iferēdo. z nolles h̄ face
ppter charitatē pximi i subsidiū dño rei
tūc re? eēs corā dō **Itē** si q̄s vellz aliqū
iniuste capē: z tu bono mō posses illum
pmunire: z nō faceres: re? eēs. **Itē** cū vi/
deres aliquē occulte peccare z posses hoc
māifestare illi q̄ possēt pdesse emēdāē
ne iste itez peccaret: z nolles ea facere. z
sic dissimulares: tūc eēs pnceps illi? cri/
mīs. **Sz** aliq̄ dicūt cū aliq̄ iniusta fieri
vidēt qd hoc p̄tinet ad me? **Rñ** deo ill?
Ex pcepto fraterne charitatis qlibet te
nef̄ pueniē piclz sui pximi z corpis z aīe
cū h̄ cōmode p̄t. **Ex**plū: si videres cecū
trāsire erga foueā: z n̄ pmunires eū: ho/
micida illi? esses corā dō: si i foueā cade
ret. z si sic moreret **Itē** cū i synodo p̄cipi
tur oibz i eadē prochia existētibz vt māi
festaret crimia publica ad corrigēdū ea
Qd qdā n̄ curāt. z iō sc̄ipos miserabilē
dānāt. **Sz** q̄cūqz causa. p̄fāguinitat? vl fa
miliaritatis. vel cā lucrū n̄ pderet pccm

quod pdendū eēt: fm iura symoniā cō
mitteret z gūiter peccarz. **Et** q̄cūqz sci
ret hereticū vel phitonissam z nō pderz
mortaliter peccaret. qz meli? esset tales
corruptores fidei p̄dere platis eccie: q̄
valde diu in pane z aq̄ ieiunare.

Explicit tractatus de nouem peccas
tis aliemis.

Incipit tractat? de. vii. pccis mortal
libz. **Et** p̄mo de pccō mortali in cōi.

De creatū cum
summatū fuēt gn̄at mor
tē. **Iaco. i.** Hoc intelligit
de qlibet pccō mortali **Sz**

Pro q̄ sciendū qz pccm mortale zmit
tit q̄tuor mōis. **Primo** qñ nesat se face
re ztra pceptū dei. vel s̄ pceptū plati vl
eccie. vel aliq̄d vicū de septē vicijs capē
talibz. **Et** in hoc ignorātia non excusat
hoiem vsum rōis h̄ntem. vñ **Aug?** de
grā z libero arbi. **Ideo** diuina pcepta
data sunt: vt excusatio de ignorātia nō
haberet. **Sic** de pceptis eccie z plato
rū intelligit. qz pceptū plati dñz pceptuz
dei. **In** signū hui? xps dicit in euāgelio
Qui vos audit me audit zc. **Ergo** pla
tis obediendū est tāq̄ dño iesu xpo: ma
xime in his in qbus tenemur eis obedē
re. sicut qñ sub pcepto p̄cipiūt ieiunare
vel festa scōz celebrare. z sic de alijs **Ergo**
q̄cūqz sine causa z necitate sciēter z
ex pceptu ztra hmoi pceptū plati vel ec
clesie fecerit peccat mortaliter. **Querit**
tur vtrū aliq̄ ignorātia possit hoiem ex
cusare de peccato? **Respondet** qz est tri
plex ignorātia. **Prima** inuincibil. z ista
est duplex. s. innata vt in puerz z in amē
tibus adultis: q̄ nūqz vsum rōis habue
rūt. **Alia** ex casu. vt in adultis q̄ h̄nt rō
nem. z postmodū qñqz incidūt in amen
tiam ppter debilitatē capitis vel ppter nī
miam abstinentiā vel de alijs causis. et
talis ignorātia inuincibil? excusat a pec
cato mortali. **Uñ** **Aresto. iij. Eth. 3g**